

BEYAZ EŞYA KARARLARI

Sebahat Gözde Bircan
Rekabet Kurumu, Rekabet Uzmanı

Ayberk Gültekin
Rekabet Kurumu, Rekabet Uzman Yardımcısı

Beyaz eşya, küçük ev aletleri ve tüketici elektroniği sektörlerinde yürütülen soruşturmalar sonuçlandı

Rekabet Kurumunun (Kurum) son dönemde yoğun olarak incelemeye aldığı sektörler arasında dayanıklı tüketim malları altında yer alan "beyaz eşya, küçük ev aletleri ve tüketici elektroniği ürünleri" yer alıyor. Tüketicilerin gerek geleneksel kanalda (bayi, elektromarket vb.) gerek çevrim içi kanalda en çok satın aldığı ürünlerden olan dayanıklı tüketim malları, istinasız tüm hanelerde yoğun olarak kullanılıyor. Diğer taraftan, buzdolabından çamaşır makinesine, bulaşık makinesinden fırına kadar günlük yaşantımızın her anında bizimle beraber olan bu ürünlerin satın alma süreci, hem ürünlerin kullanım süresinin uzun olması hem de hane giderleri bakımından bütçe içindeki ağırlığının nispeten yüksek olması nedeniyle tüketicilerce ince elenip sık dokunuyor. Dolayısıyla

“

Kovid-19 ile çevrim içi platformların kullanımı, dayanıklı tüketim bakımından da arttı

”

tüketici gereksinimleri doğrultusunda ve teknolojinin de gelişmesiyle birlikte söz konusu sektörün önemi günden güne artıyor. Ek olarak, beyaz eşyadan kişisel bakım ürünlerine, küçük ev aletlerinden tüketici elektroniğine kadar günlük hayatımızda sıklıkla kullanılan bu ürünlerin satın alma sürecinde tüketici gözünde elbette fiyat önemli bir unsur olarak karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla tüketicilerin aleyhine bir durum yaratacak olan rekabet karşıtı eylemlerin her zaman Kurumun radarında olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Bu kapsamda Rekabet Kurulu (Kurul), sektörde marka bilinirliği yüksek olan Arçelik, BSH, Samsung ve LG gibi teşebbüslere ve bunların distribütörlerine yönelik olarak, resen veya Kuruma yapılan şikâyetlerden hareketle tüketici refahındaki zararın, anılan teşebbüslerin davranışlarından

kaynaklanıp kaynaklanmadığını tespit etmek amacıyla çok sayıda önaraştırma başlatmıştı. Şikâyetlerin konusunu ise genel olarak ürün fiyatlarındaki artış, fiyatların her satış kanalında sabit olması ve yetkili satıcılar tarafından internet kanalından yapılan satışların kısıtlanması hususları oluşturmaktaydı. Önaraştırma sürecinde Kurum meslek personeli tarafından gerçekleştirilen çok sayıda yerinde incelemede elde edilen deliller, Kurul tarafından bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirildi ve Arçelik, BSH, Samsung ve LG ile Samsung ve LG markalı ürünlerin dağıtımını gerçekleştiren Gürses Kurumsal ve SVS'nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesini ihlal edip etmediklerin her türlü şüpheden uzak şekilde ortaya koymak adına çeşitli soruşturmaları gündemine konu etti.

Soruşturma konuları

Anılan soruşturmalara konu olan ihlal iddialarına baktığımızda Kurul;

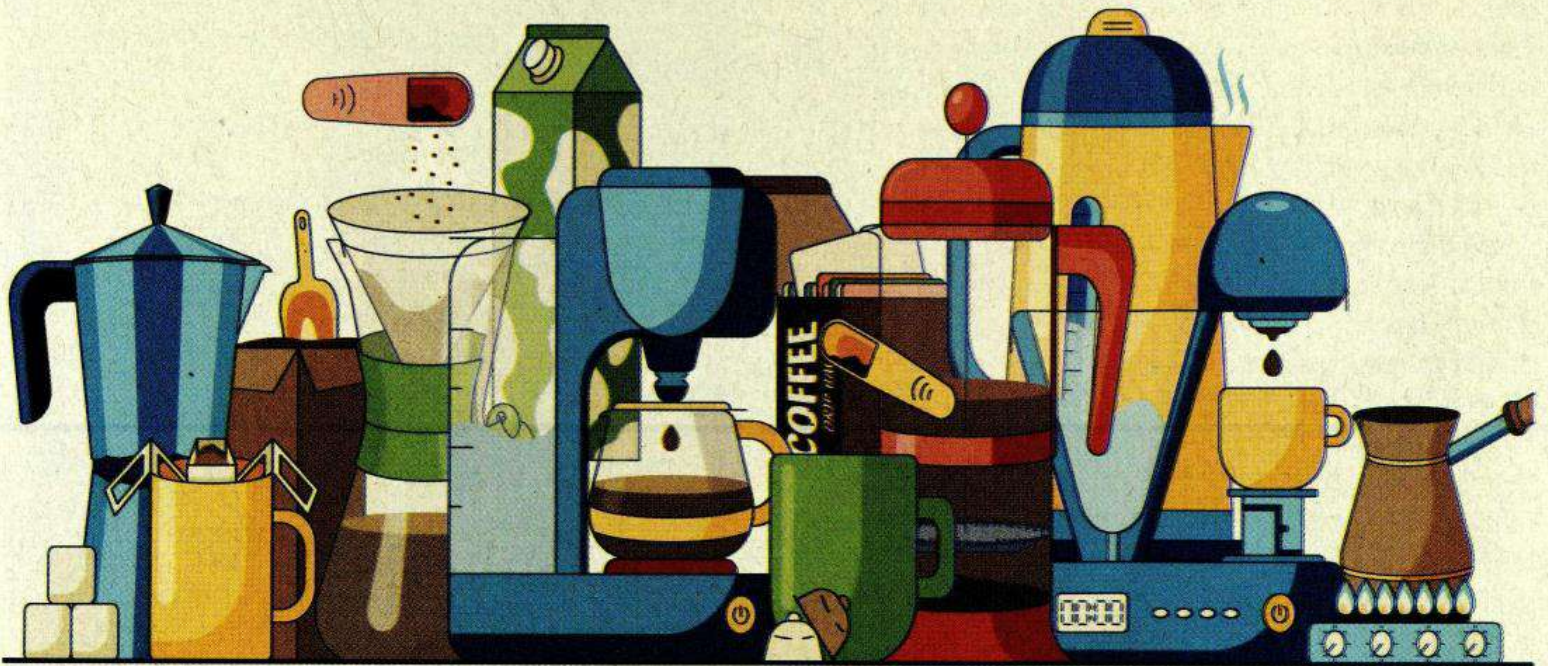
- BSH hakkında; yetkili satıcılara bölge/müşteri kısıtlaması getirmek, yeniden satış fiyatı tespitinde bulunmak ve yetkili satıcılarına internet satış yasağı getirmek,
- Arçelik hakkında; BSH'ye benzer şekilde, yeniden satış fiyatı tespitinde bulunmak ve yetkili satıcılarına internet satış yasağı getirmek,
- Samsung, LG, Gürses Kurumsal ve LG hakkında ise; yetkili satıcılarının yeniden satış fiyatına müdahalede bulunmak suretiyle

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla soruşturmalar yürüttü.

Bu doğrultuda, ilk olarak internet satış yasaklarına

bakılması gerekliliği hâsıl olmakta. Bu çerçevede, günümüzde en küçük ihtiyacımızı gidermek için dahi kullandığımız çevrim içi platformlar, bilindiği üzere tüketicilere ürün satın alım sürecinde zaman tasarrufu ve ürün karşılaştırma başta olmak üzere çeşitli kolaylıklar sağlıyor. Buna ek olarak, ülkemizde 2020 yılında başlayan Covid-19 pandemisi ile çevrim içi platformların kullanımı her ürün bakımından arttığı gibi dayanıklı tüketim malları bakımından da arttığı herkes tarafından bilinen bir gerçek. Öte yandan, çevrim içi platformlar; finansal yapısı güçlü olmayan, çeşitli maliyetlerden tasarruf etmek isteyen yahut farklı coğrafyalardaki nihai tüketicilere ulaşmak isteyen satıcılar için de farklı birçok fırsat barındırıyor. Dolayısıyla tüketiciler ve satıcılar tarafından çok yoğun olarak kullanılan ve gerek tüketiciler bakımından gerek satıcılar bakımından pozitif anlamda etki doğurduğu Kurulun geçmiş kararlarında da ortaya konulan çevrim içi platform satış kanalının, sağlayıcı teşebbüsler tarafından yetkili satıcıların kullanımına kapatılması rekabet karşıtı bir eylem olarak görülebilmekte. Zira söz konusu yasa ile satıcıların, çevrim içi platformlar aracılığıyla müşterilere ürünlerini sunmadığı; dolayısıyla nihai tüketicilerin de ürünleri satın alma alternatiflerinin azalacağı söylenebilecektir. Bu uygulama ile hem satıcıların hem de nihai tüketicilerin zarar göreceği kolaylıkla öngörülebilir.

Bu çerçevede, soruşturma sürecinde; Arçelik ve BSH'nin bayilik sözleşmelerinde yer verdikleri ağır rekabet sınırlaması niteliği taşıyan çeşitli hükümler ile yetkili satıcılara getirdikleri çevrim içi pazaryerlerinden satış yasağı, Türk Rekabet Hukuku uygulamaları ve Avrupa Birliği uygulamaları ele alınarak incelenmiş ve süreç; tüketicilerin ve yetkili satıcıların çevrim içi

satış platformlarından faydalanmasını kısıtlamayacak şekilde ve aynı zamanda sağlayıcı teşebbüslerin dağıtım sistemlerini etkin şekilde kullanılmasını temin edecek ölçüde sunulan taahhütlerin kabulü ile sonlandırıldı.

Yeniden satış fiyatının tespiti

Diğer yandan, BSH, Arçelik, Samsung, LG, SVS ve Gürses Kurumsal bakımından incelenen ihlal türü olan yeniden satış fiyatının tespiti eyleminin, tüketici faydasına doğrudan zarar verdiği kabul edilen ve etkinlik kazanımı doğurmasının olası görülmediği ihlal türlerinden olduğu ilk bakışta dikkatleri çekiyor. Bu ihlal türünde, sağlayıcı teşebbüsler, yeniden satıcılarının satış fiyatlarını belirliyor ve dolayısıyla rekabetin temel unsuru olan satıcılar arasındaki fiyat yarışı ciddi anlamda zedeleniyor. Bir sağlayıcının azami satış fiyatını belirlemesi ve tavsiye niteliğinde fiyat listeleri yayımlaması halleri hariç olmak üzere, bir ürünün fiyatını bütün yetkili satıcılar yahut tüm kanallar için asgari ve/veya sabit bir fiyat seviyesi şeklinde belirlemesi ve satıcıların da buna uyum göstermesini sağlaması, dolayısıyla yeniden satıcılar arasındaki fiyat rekabetini ortadan kaldırması/azaltması yeniden satış fiyatının tespiti eylemi olarak atfedilmekte. Tüm bunlardan hareketle, bu ihlalin, rekabet hukukunun sağlamaya çalıştığı rekabet ortamını bozacak nitelikte olduğu şüphesiz. Nitekim Kurulun çok sayıda soruşturmasına konu olan ve doğası gereği amacı itibarıyla rekabeti kısıtladığı kabul edilen yeniden satış fiyatının tespiti eyleminin, aynı zamanda Türk Rekabet Hukuku bakımından açık ve ağır ihlal olarak da değerlendirildiği unutulmamalı.

Kararlar

Bu kapsamda, Kurul, dayanıklı tüketim malları sektöründe faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında yürüttüğü soruşturmalar neticesinde; BSH'nin yetkili satıcılarının satış fiyatını tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediğine, bu nedenle BSH hakkında idari para cezası verilmesine yer olmadığına karar verdi. Dolayısıyla BSH hakkında 3 farklı ihlal iddiası ile başlatılan soruşturmadaki iddialardan çevrim içi platform satış yasaklarının taahhüt süreci ile sonlandığı, diğer iddialar bakımından ise Kurulca BSH'ye herhangi bir idari para cezası yaptırımını öngörülmediği görülmekte.

Öte yandan, Arçelik, Samsung, LG, SVS ve Gürses Kurumsal hakkında yürütülen soruşturma sürecinde, taraflarca yetkili satıcılarının yeniden satış fiyatlarının çeşitli kanallar üzerinden takip edildiğini ve ilgili fiyatların raporlandığını, sağlayıcı teşebbüsler tarafından belirlenen fiyatlara uyum göstermeyen yeniden satıcılarla iletişime geçilerek uygulanan satış fiyatının yükselttirildiği hususları tespit edilmiştir. Soruşturma sürecinde Gürses Kurumsal tarafından yapılan ve yeniden satış fiyatının

tespiti eyleminin gerçekleştirildiği ikrarını içeren uzlaşma başvurusu Kurul tarafından kabul edilmiş ve yürütülen soruşturma, Gürses Kurumsal bakımından uzlaşma müessesesi ile sonlandırılmıştır.

Diğer teşebbüsler bakımından yürütülen soruşturmanın tamamlanmasının ardından geçtiğimiz günlerde gerçekleştirilen Kurul toplantısında; Arçelik, Samsung, SVS ve LG tarafından yeniden satıcılarının satış fiyatını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğine karar verildi.

Arçelik, Samsung, SVS ve LG'nin inceleme konusu davranışlarına benzer şekilde, Kurum bünyesinde dayanıklı tüketim malları sektöründe faaliyet gösteren başkaca teşebbüsler hakkında da yeniden satış fiyatına müdahale eyleminin incelendiği birçok soruşturma yürütüldü. Örnek vermek gerekirse, Kurulun Group Seb, Miele, Korkmaz, Phillips, Arnica kararlarında, anılan teşebbüslerin sağlayıcısı oldukları ürünlerin yeniden satış fiyatına müdahalede buldukları tespiti yapılmış ve idari para cezası yaptırımını uygulanmıştır.

Görüldüğü üzere, her sektörde olduğu gibi tüketiciler tarafından yoğun olarak kullanılan ürünler arasında yer alan dayanıklı tüketim malları sektöründe de Kurul, tüketici faydasını gözeterek sağlıklı rekabet ortamının tesisi ve sürdürülebilirliği adına gerekli incelemeleri yürütmekte ve rekabet ihlali tespiti söz konusu olduğunda idari para cezası tayin etmektedir. Kurulun son dönemde almış olduğu anılan kararlardaki bakış açısı doğrultusunda, sağlayıcı teşebbüsler ile yetkili satıcılar arasında yoğun etkileşim bulunduğu, nihai tüketicilerin de bu yoğun etkileşimden ziyadesiyle etkilendiği göz önüne alındığında; şüphesiz önümüzdeki günlerde de dayanıklı tüketim malları sektörü hakkında daha fazla Kurul kararı duyacağız.

